

Varsinaissuomalalaisten ruuantuottajien varautumisen nykytila ja kehittäminen

Esityksen sisältö

- HuMu-hankkeen esittely
- Varsinaissuomalaisien maatilayritysten varautumiskyselyn yhteenveto
- Kyselyssä nousseet koulutustarpeet
- Tulevia tapahtumia varautumiseen liittyen

Satu Paananen
Hankepäällikkö
MTK-Varhainkasvatusta

Euroopan unionin
osarahoittama

Huoltovarmuutta ja muutoskestävyyttä – hanke HuMu

Hankeaika: 1.9.2025–31.12.2027

Rahoittaja: EU:n maaseuturahasto, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Kohderyhmä: Varsinaissuomalaiset maatilayritykset

Toteuttaja: MTK-Varsinais-Suomi: Satu Paananen ja Henna Takatalo

Tavoite: Varsinaissuomalaisten maatila- ja maaseutuyritysten huoltovarmuuden, riskienhallinnan ja muutosjoustavuuden kehittäminen.

Toimenpiteet:

Varautumiskysely

Erilaiset koulutuspäivät

Varautumispelit

Muutoskestävyysteemainen opintomatka Tanskaan

Varsinaissuomalalaisten maatilayritysten varautumiskysely

Osana Huoltovarmuutta ja muutoskestävyyttä –hanketta

Kyselyn tavoitteena:

Arvioida tilojen varautumisen tasoa

Tunnistaa keskeiset riskit

Kartoittaa kehittämiskohteet poikkeusoloissa

Kohderyhmänä kaikki varsinaissuomalaiset maatilayritykset

Kyselyn toteutus

14.11.2025-31.1.2026 Webropolissa

Vastaajia yhteensä: 286

Kaikki YTA-alueet edustettuina

Kaikki tuotantosunnat edustettuina

52 kysymystä, aihealueet:

Henkilöriskien hallinta

Tietoturva ja tietoliikenne

Maatalouden varastot

Vesi ja sähkö

Talous ja liiketoiminta

Yleinen riskienhallinta

Vastaajien profiili

Suurin osa tiloista viljanviljelytiloja (67,5 %)

Päätoimista maataloutta 64 %

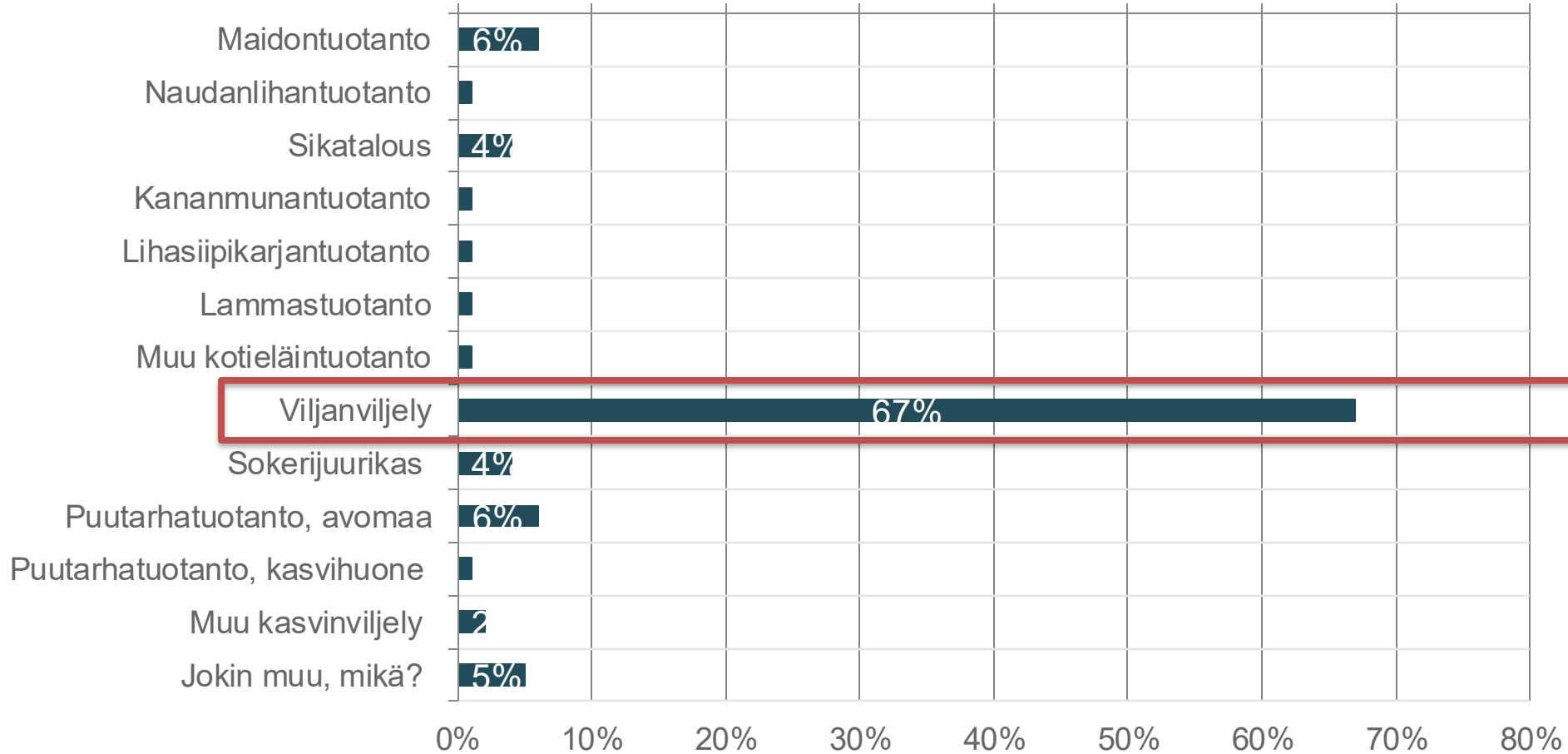
Yleisin tilakoko: 30–75 ha (38,8 %)

Huomioitava:

Mikä on tilasi pääasiallinen tuotantosuunta?

Vastaajien määrä: 286

Tärkeimmät tunnistetut riskit

Sääolosuhderiskit

Poikkeukselliset kuivat ja märät kasvukaudet ovat suurin uhka maataloille, vaikuttaen suoraan sadon laatuun ja määrään sekä tautien ja tuholaisten leviämiseen.

Taloudellinen epävarmuus

Heikko kannattavuus estää investointeja varautumiseen, mikä lisää maatalojen taloudellista haavoittuvuutta.

Henkilöriskit

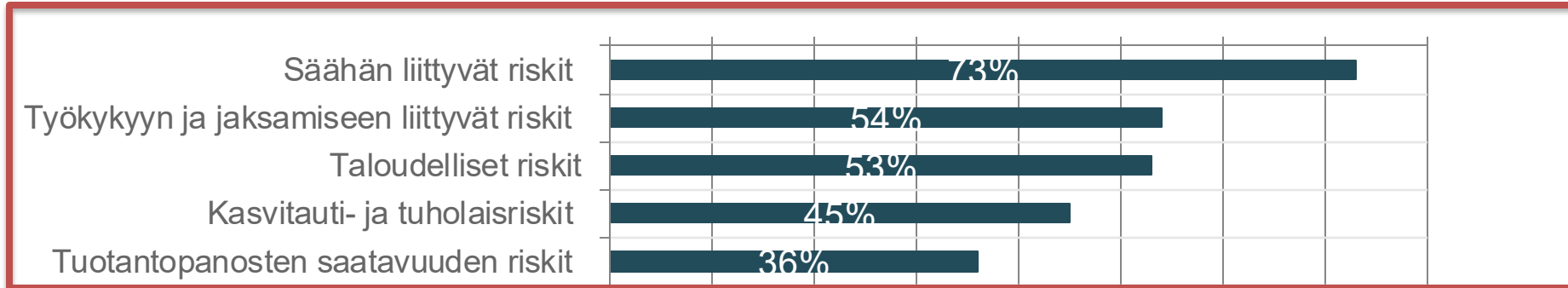
Yhden tai kahden henkilön työpanos altistaa tilat tuotantokatkoksille sairastumisen tai tapaturman sattuessa.

Infrastruktuuri- ja tietoturvariskit

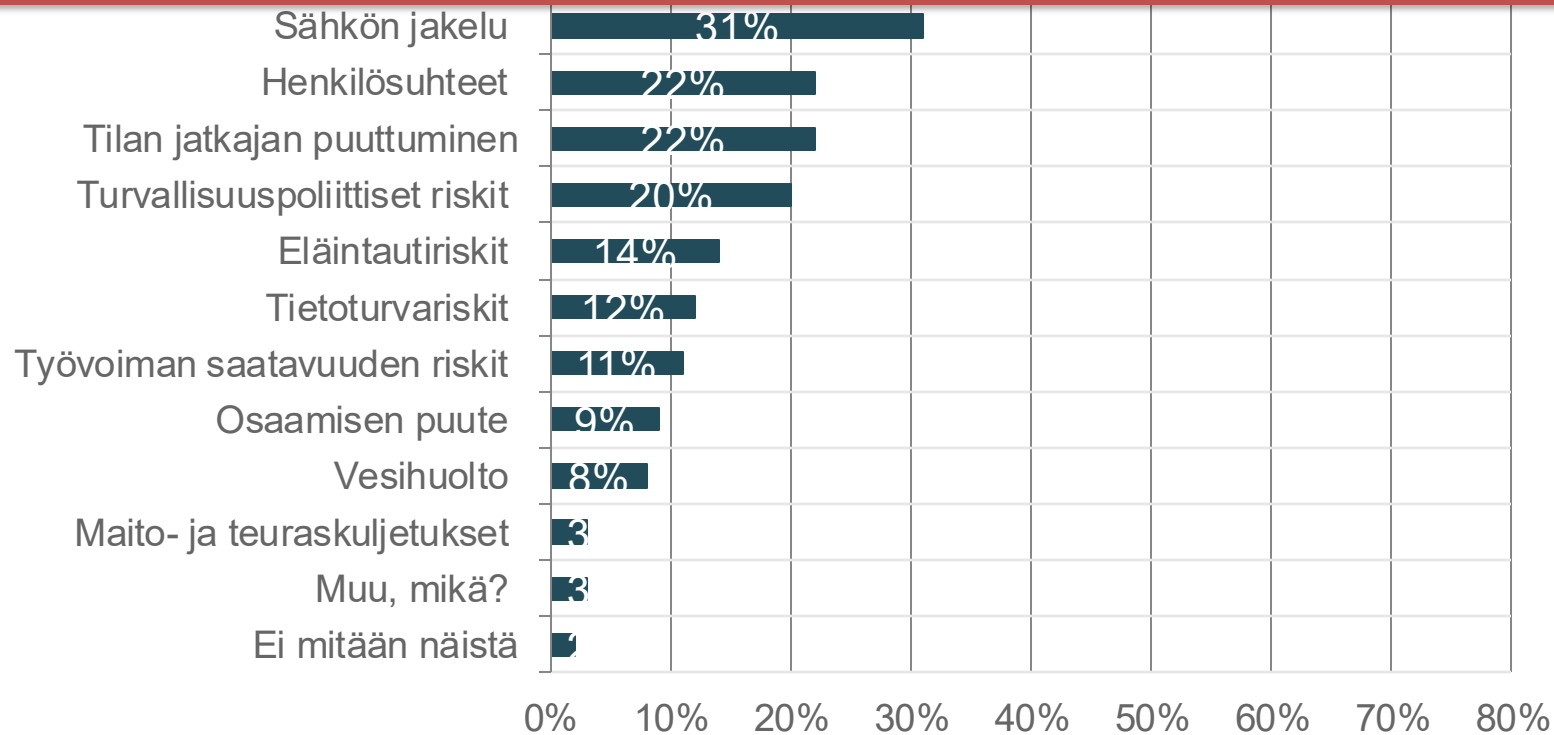
Sähkökatkokset ja kasvavat tietoturvariskit vaarantavat maatalojen toimintavarmuutta ja digitalisaatiota.

Mitä olennaisimpia riskejä näistä tunnistat, jotka voivat vaikuttaa yrityksesi toimintaan? Voit valita enintään 5 tärkeintä vaihtoehtoa.

Vastaajien määrä: 286, valittujen vastausten lukumäärä: 1193

Top 5

Varautumisen nykytila maataloilla

Työvoiman varahenkilöjärjestelyt

66 % viljelijöistä tukeutuu perheenjäseniin työpanoksen korvaamisessa poikkeustilanteissa, mikä korostaa haavoittuvuutta.

Polttoainevarastot ja energiariippuvuus

91 % tiloista pitää yli 2000 litran polttoainevarastoja kriittisenä osana tuotantoa ja varautumista.

Sähkö- ja vesihuollon haasteet

40 % tiloista ei omista varavoimajärjestelmää ja 42 % ei ole varautunut vedenjakelun häiriöihin → riski tuotannolle.

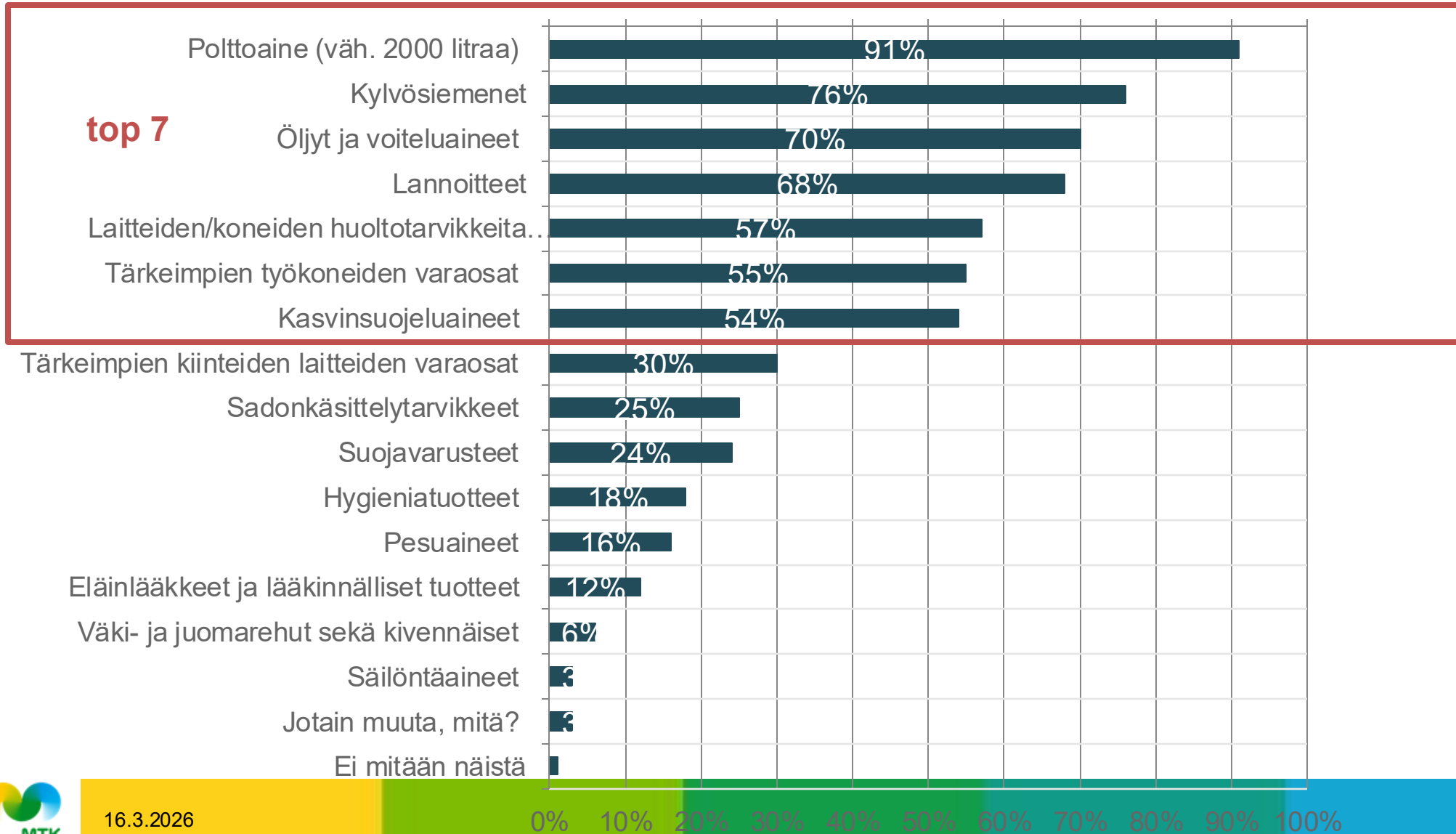
Varastointikäyttämisen epävakaas

55 % viljelijöistä käyttää varastot lähes tyhjiksi ennen täydennystä, mikä voi aiheuttaa toimituskatkoksia kriisitilanteissa.

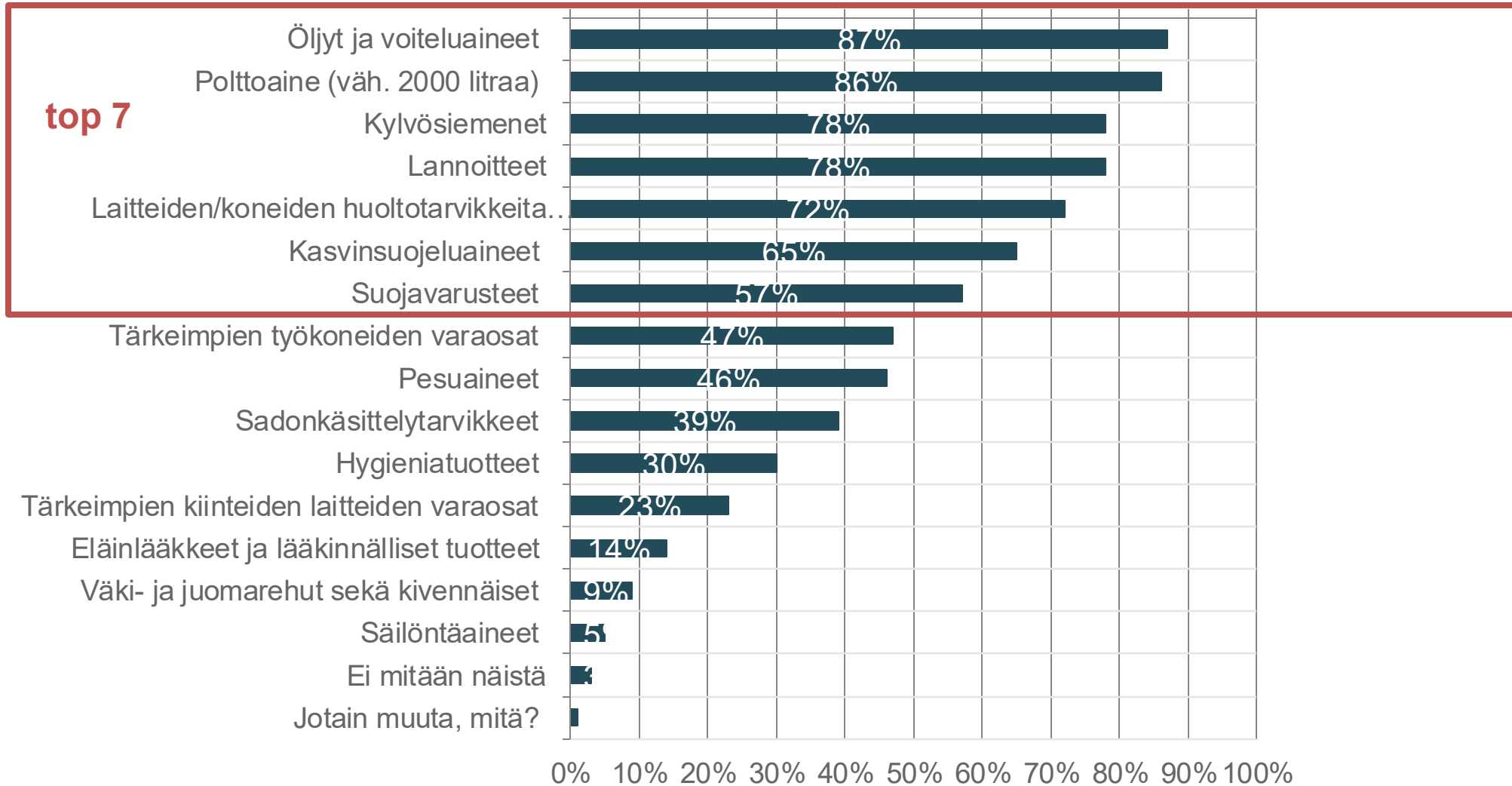
Mitä tuotantopanoksia, varaosia tai tarvikkeita pidät välttämättöminä varautuessasi mahdollisiin poikkeus- ja häiriötilanteisiin? Voit valita useita.

Vastaajien määrä: 286, valittujen vastausten lukumäärä: 1741

Mitä tuotantopanoksia, tarvikkeita ja varaosia tilallasi on varastoituna? Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Vastaajien määrä: 286, valittujen vastausten lukumäärä: 2118

Tuotantopanosten ja varaosien varastointi

Polttoaineiden varastointi

87 % maatiloista varastoi öljyä ja voiteluaineita, 86 % pitää vähintään 2000 litraa polttoainetta varalla.

Lannoitteet ja siemenet

78 % tiloista varastoi lannoitteita ja kylvösiemeniä hallitakseen toimitusketjun epävarmuutta.

Varaosien merkitys

72 % varastoi koneiden huoltotarvikkeita, 47 % pitää kriittisten työkoneiden varaosia käyttövalmiina.

Varastointikapasiteetin haasteet

40 % tiloista kokee varastointikapasiteetin riittämättömäksi, mikä uhkaa huoltovarmuutta kriisitilanteissa.

Sähkö- ja vesihuollon varautuminen

Varavoimaratkaisujen puutteet

35 % tiloista käyttää traktorikäyttöistä generaattoria, mutta 40 %:lla ei ole varavoimaa lainkaan.

Vesihuollon varajärjestelmät

41 % tiloista käyttää omaa kaivoa ja 51 % kunnan vettä

42 % ei ole varautunut vedenjakelun keskeytyksiin ja 58 % ei tiedä vuorokauden vedentarvettaan

Testauksen puutteet

Vain 43 % testaa varavoimaa ja 51 % vedenjakelua säännöllisesti, mikä lisää riskejä häiriöissä.

Sähkön ja veden yhteistoimivuus

Sähkö ja vesi ovat sidoksissa; ilman sähköä ei saada vettä, mikä uhkaa eläintuotantoa.

Tietoturvakäytännön ja haavoittuvuudet

Tietoturvan nykytila maataloilla

Suurin osa maataloista huolehtii ohjelmistopäivityksistä ja haittaohjelmien torjunnasta perustasolla.

Valtaosa käyttää mobiiliyhteyttä, joka on käytössä myös kodin viihteessä.

Sisäiset tunnistautumiskäytännöt

Vain pieni osa tiloista käyttää vahvoja henkilökohtaisia tunnuksia ja salasanojen säännöllistä vaihtoa.

Kehityskohteet tietoturvassa

Tarvitaan lisää varmistettuja yhteyksiä, varajärjestelmien testausta ja vahvoja tunnistautumiskäytäntöjä.

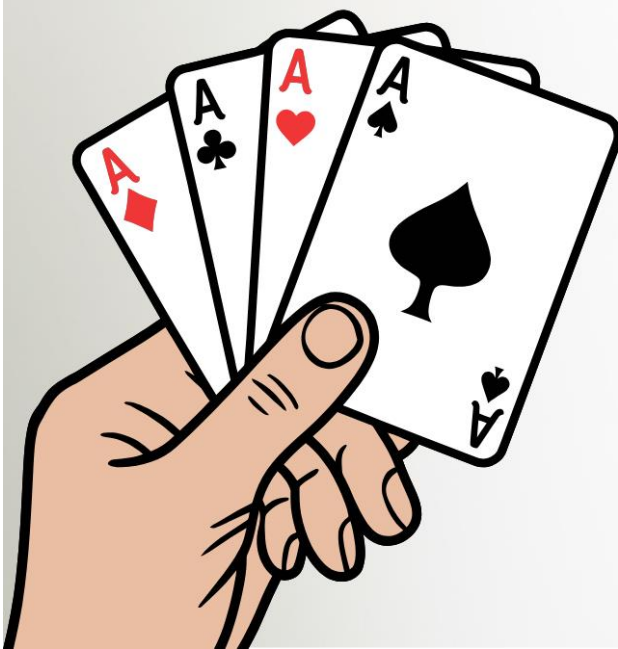
Minkälaista koulutusta tiloilla kaivataan?

- 1. Käytännön kriisitilanteiden toiminta ja harjoittelu**
  - Mitä tehdä *heti* kriisin sattuessa
  - Käytännön harjoitukset: vedenjakelun häiriöt, sähkökatkot, logistiikka
  - Tietoa oman tilan toimintojen varmistamisesta poikkeusoloissa
- 2. Taloudellinen varautuminen ja tilan kannattavuuden turvaaminen**
  - Kassabudjetointi ja puskurirahastojen rakentaminen
  - Varautumisen kustannusten arviointi
  - Talouden suunnittelu epävarmoissa olosuhteissa
- 3. Energia- ja vesihuollon varautuminen (sähkö, vesi, varavoima)**
  - Varavoimaratkaisut (aggregaatit, traktorikäyttöiset generaattorit)
  - Vesihuollon turvaaminen ja varavesijärjestelmät
  - Energiantuotannon omavaraisuus ja vaihtoehdot (aurinkovoima, polttoaine)

VARAUTUMIS- PELI

Mitä kortteja voit pelata **NYT**, jos tilalle osuu:

- äärevien sääolojen sarja
- tulipalo
- kyberhyökkäys
- kasvi- tai eläintauti
- työvoiman, tuotantopanosten tai sadon liikkuvuuden rajoitteet
- markkinoiden toimintahäiriö
- tilan avainhenkilön äkillinen sairastuminen
- sähkön tai veden jakeluhäiriö

Ja mitä kortteja sinulla **pitäisi** olla?

Huoltovarmuutta ja muutoskestävyyttä -hankkeessa pelataan
varautumispelejä eri teemoilla.

Ota hanke seurantaan ja tule mukaan!

Tulevat tapahtumat

24.3. klo 9-13
Sarka-museo, Loimaa

Kasviproteiinin
tuotannon lisäämisen
haasteet ja
mahdollisuudet -
koulutuspäivä

27.5. klo 9-15
Forum Marinum

Varsinaissuomalaisen
maatalouden
huoltovarmuus-
seminaari

Kiitos!

Satu Paananen
Hankepäälikkö, HuMu-hanke
MTK-Varsinais-Suomi
p. 0400 541 334
satu.paananen@mtk.fi

